

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/45/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8220200084
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8220200084.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandrávej a členiek senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a JUDr. Elišky Wagshalovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú A. B., narodená X.XX.XXXX, bytom C. XXX, zastúpená Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, dieťaťa rodičov D. E., narodená X.X.XXXX, bytom C. XXX, zastúpená advokátom Mgr. Petrom Troščákom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 50 a F. B., narodený XX.X.XXXX, bytom G. XX, zastúpený advokátkou JUDr. Jankou Martonovou, advokátkou so sídlom v Bardejove, Slovenská 5, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Bardejov, č.k. 1P/4/2020-494 zo dňa 7.12.2022, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I., a v časti vo výroku V. ktorým sa mení rozsudok Okresného súdu Bardejov zo dňa 4.10.2018, č. k. 4P/107/2018-46 vo výroku úpravy styku otca s maloletou a vo výroku o výživnom.

II. Mení rozsudok vo výroku II. tak, že:

Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu maloletej A. , :
- za obdobie od 17.1.2020 do 30.11.2021 sumou 230,- eur mesačne , s tým, že sumu 200 Eur mesačne bude poukazovať k rukám matky a sumu 30,- Eur mesačne bude poukazovať na tvorbu úspor na osobitný účet maloletej A., vždy do 15. dňa v mesiaci vopred;
- za obdobie od 1.12.2021 do 30.11.2022 sumou 360,- eur mesačne s tým, že sumu 300,- eur mesačne bude poukazovať k rukám matky , a sumu 60,- eur mesačne bude poukazovať na tvorbu úspor na osobitný účet maloletej A., a to vždy do 15. dňa v mesiaci vopred;

III. Mení rozsudok vo výroku III. tak, že : súd neschvaľuje rodičovskú dohodu v znení:
- „Otec maloletej F. B., nar. XX.X.XXXX, je p o v i n n ý prispievať na výchovu a výživu maloletej A. B., nar. X.XX.XXXX, sumou 180,- eur mesačne formou bežného výživného, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletej D. E., nar. X.X.XXXX, za obdobie od 1.12.2022 do budúca“;
- a otec je p o v i n n ý od 1.12.2022 do budúca platiť na výživu maloletej A. sumu 280,- eur mesačne tým, že sumu 250 Eur mesačne bude poukazovať k rukám matky a sumu 30,- Eur mesačne bude poukazovať na tvorbu úspor na osobitný účet maloletej A., vždy do 15. dňa v mesiaci vopred;

IV. Mení rozsudok vo výroku IV. tak, že :
- dlžné bežné výživné na maloletú A. za obdobie od 17.1.2020 do 13.2.2023 v sume 3.488,30 eur je otec povinný zaplatiť k rukám matky najneskôr v lehote 4 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku;
- dlžné výživné formou úspor pre maloletú A. za obdobie od 1.12.2021 do 30.11.2022, v sume 360,- eur je otec povinný zaplatiť na osobitný účet maloletej A. v lehote do 4 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

V. V prevyšujúcej časti návrh zamieta.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

I. Predmet konania

1. Matka podaným návrhom žiada, aby súd zmenil úpravu výkonu rodičovských práv a povinností určenú rozsudkom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4P/107/2018 zo dňa 4.10.2018, v časti výživného a úpravy styku. Návrh odôvodnila tým, že pôvodne upravený styk (tri rôzne dni v jednom týždni) otec nevyužíva, často sa na určený styk ani nedostaví a matku vopred neinformuje, čo narúša denný režim mal. A.. Zvýšenie výživného odôvodnila tým, že od poslednej úpravy v roku 2018 je mal. A. staršia, výdavky sa zvýšili na stravu, ošatenie, obuv, pričom otec nad rámec určeného výživného vôbec neprispieva.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Bardejov napadnutým rozsudkom č. k. 1P/4/2020-494 zo dňa 13.02.2023 ako súd prvej inštancie (ďalej aj „súd“) rozhodol tak, že cit.:

I. Otec maloletej F. B., nar. XX.X.XXXX je o p r á v n e n ý stýkať sa s maloletou A. B., nar. X.XX.XXXX v nepárnom kalendárnom týždni v mesiaci v sobotu od 13.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu od 13.00 hod. do 18.00 hod. a to bez prítomnosti matky maloletej s tým, že otec si maloletú vyzdvihne v čase určenom pre začiatok styku s ňou v mieste bydliska maloletej, kde ju po uplynutí doby určenej pre styk s ňou vráti jej matke. Matka maloletej je p o v i n n á maloletú A. na styk s otcom riadne pripraviť a maloletú v čase začiatku styku otca s maloletou, maloletú otcovi odovzdať.

II. Otec maloletej F. B., nar. XX.X.XXXX je p o v i n n ý prispievať na výchovu a výživu maloletej A. B., nar. X.XX.XXXX nasledovne:

- za obdobie od 17.1.2020 do 30.11.2021 sumou 150,- eur mesačne na bežné výživné, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletej D. E., nar. X.X.XXXX,
- za obdobie od 1.12.2021 do 30.11.2022 sumou 285,- eur mesačne s tým, že suma 225,- eur bude poukazovaná k rukám matky maloletej D. E., nar. X.X.XXXX a suma 60,- eur bude poukazovaná na tvorbu úspor na osobitný účet maloletej A. mesačne, a to vždy do 15. dňa v príslušnom kalendárnom mesiaci vopred.

III. Súd s c h v a ľ u j e rodičovskú dohodu v tomto znení:

Otec maloletej F. B., nar. XX.X.XXXX je p o v i n n ý prispievať na výchovu a výživu maloletej A. B., nar. X.XX.XXXX sumou 180,- eur mesačne formou bežného výživného, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletej D. E., nar. X.X.XXXX, za obdobie od 1.12.2022 do budúca.

IV. Dlžné bežné výživné na maloletú A. B., nar. X.XX.XXXX za obdobie od 17.1.2020 do 13.2.2023 v sume 1.664,15 eur je otec maloletej F. B., nar. XX.X.XXXX povinný uhradiť k rukám matky maloletej D. E., nar. X.X.XXXX v lehote 3 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

Dlžné výživné formou úspor pre maloletú A. B., nar. X.XX.XXXX za obdobie od 1.12.2021 do 30.11.2022 v sume 360,- eur je otec maloletej F. B., nar. XX.X.XXXX povinný uhradiť na osobitný účet maloletej A. B., nar. X.XX.XXXX k rukám matky maloletej D. E., nar. X.X.XXXX v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti tohto rozsudku.

V. Týmto sa m e n í rozsudok Okresného súdu Bardejov zo dňa 4.10.2018, č. k. 4P/107/2018-46 v jeho časti výroku týkajúcej sa úpravy styku otca s maloletou a vyživovacej povinnosti otca k maloletej.

V prevyšujúcej časti návrh matky z a m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

3. Súd vec právne posúdil podľa ustanovení § 121 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“), § 24 ods. 1, 4, 5, 6, § 25 ods. 1, 2, § 26, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 63 ods. 3, §

75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej aj „Zákon o rodine“ alebo „ZoR“). O trovách konania rozhodol podľa ust. § 52 CMP. Odvolací súd na tomto mieste upozorňuje na chybu, ktorej sa dopustil súd prvej inštancie, keď v bode 61 napadnutého rozsudku pri odôvodnení výroku o trovách konania odkazuje na § 52 Civilného sporového poriadku, hoci správne má byť § 52 Civilného mimosporového poriadku.

4. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v čase pôvodného rozsudku nemala maloletá ešte ani rok, výdavky spojené s jej výživou súd ustálil na 160 € mesačne. V tom čase príjem matky pozostával z rodičovského príspevku 214,70 € a prídavku na dieťa 23,68 €, jej mesačné výdavky boli v sume 170 €. Otec v tom čase dosahoval príjem 850 €, jeho výdavky boli v sume 750 €. Výživné na dieťa súd určil v sume 100 € mesačne a styk otca s dieťaťom určil v prítomnosti matky. Súd teda skúmal zmenu pomerov účastníkov od poslednej úpravy a zistil, že maloletá A. má v súčasnosti vyše E. rokov, nenavštevuje predškolské zariadenie, osobnú starostlivosť zabezpečuje výlučne matka, ktorá spolu s dcérou býva v dome svojich rodičov. Otec sa s maloletou stretával podľa úpravy určenej rozsudkom, s výnimkami počas pandémie Covid 19 a v čase, keď ho vyslali na misiu do H.. Výdavky spojené s výchovou a výživou maloletej návrh matky špecifikoval v roku 2020 na sumu 271 € mesačne, v roku 2021 na sumu 243 €, v roku 2022 na sumu 280 €, pričom súdu sa vzhľadom na vek dieťaťa tieto sumy zdali nadnesené, pretože boli vyššie ako výdavky matky ako dospelaj osoby, hoci matka výdavky preukazovala listinnými dôkazmi. Matka je nezamestnaná, na predĺženej rodičovskej dovolenke, jej príjem pozostáva z prídavku na dieťa 60 € mesačne, rodičovský príspevok poberala naposledy v roku 2020 v sume 270 €, občas predá obnosené veci po maloletej alebo svoje. V roku 2020 matka svoje výdavky špecifikovala na sumu 356 € mesačne, v roku 2021 na sumu 205 € mesačne, v roku 2022 na sumu 240 € mesačne. Inú vyživovaciu povinnosť nemá. Otec maloletej je vojakom z povolania a jeho mesačný príjem v roku 2020 bol v sume 1.436 € netto, v roku 2021 v sume 1.419 €, v mesiaci december 2021 v sume 2.372,29 €, v roku 2022 v sume 2.388 € (počas vojenskej misie), v súčasnosti v sume 1.400 €. Jeho mesačné výdavky v rokoch 2020 a 2021 boli v sume 850 - 1.000 €, v roku 2023 v sume 1.080 €. Inú vyživovaciu povinnosť nemá.

5. Súd na základe zistených skutočností dospel k záveru, že od poslednej úpravy výživného došlo k podstatnej zmene pomerov na strane maloletej A., ktorá je staršia, ale najmä na strane rodičov a objektívne došlo k nárastu životných nákladov (§ 78 ZoR). V čase rozhodovania súdu je matka maloletej nezamestnaná z dôvodu, že A. nenavštevuje materskú školu, čo súd neuznal ako relevantný dôvod, pre ktorý by matka nemohla nastúpiť do pracovného pomeru, čo je významné aj z aspektu potenciality príjmu. Na strane otca došlo k zvýšeniu čistého mesačného príjmu, pričom počas zahraničnej vojenskej misie sa jeho mesačný príjem výrazne zvýšil, hoci len na prechodné obdobie. Nárast cien energií, potravín a iných komodít mal za následok zvýšenie výdavkov na životné potreby rodičov aj maloletej. Výživné zo strany otca pokryje vyše polovicu výdavkov na maloletú A., pričom súd vzal do úvahy, že matka si plní vyživovaciu povinnosť aj osobnou starostlivosťou o dieťa a dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na zvýšenie výživného, preto výživné na maloletú A. zvýšil, pričom určil popri bežnom výživnom aj dlžné výživné a zaviazal otca na tvorbu úspor pre maloleté dieťa.

6. Čo sa týka otázky styku otca s dcérou z vykonaného dokazovania vyplynuli rozdielne tvrdenia rodičov na priebeh stretnutí. Súd vychádzal najmä zo správ kolízneho opatrovníka, psychológa ÚPSVR, OZ I. a znaleckého posudku. Po zhodnotení týchto dôkazov súd uzavrel, že matka nemá záujem podieľať sa na zlepšovaní vzťahu otca s dcérou, teda neplní si riadne povinnosti rodiča, ktorému je dieťa zverené do osobnej starostlivosti, dieťa dokonca otca ani neoslovuje týmto pojmom. Otec nemá priestor na stretnutiach s maloletou venovať sa jej a budovať s ňou plnohodnotný vzťah. Matka znevažuje rolu otca v živote maloletej napriek poučeniam o možných negatívnych dopadoch na psychiku maloletej, či už zo strany súdu alebo kolízneho opatrovníka alebo súdom ustanovenej znalkyne. Zo záverov znaleckého dokazovania vyplynulo, že maloletá A. má k otcovi pozitívny vzťah, aj keď sa s maloletou u znalkyne nestretol, ale vychádzala z obsahu spisu a zo znaleckého skúmania otca. U maloletej zhodnotila pozitívnu väzbu k otcovi, preto odporučila upraviť styk bez prítomnosti matky, ktorá sa k tejto možnosti stavia negatívne, nemá záujem s otcom komunikovať a žije v presvedčení, že otec sa o dieťa nedokáže adekvátne postarať, voči osobe otca u nej prevláda výrazná animozita. Obaja rodičia majú dostatočné osobnostné a rodičovské kompetencie, ktoré vo vzťahu k maloletej chcú realizovať. Znalkyňa nemohla posúdiť osobnú interakciu medzi otcom a dcérou, keďže matka nebola ochotná na otca počkať, ale zo správ iných subjektov, ktoré sa nachádzajú v spise vyplynulo, že maloletá otca neodmieta napriek dlhšiemu časovému obdobiu, kedy sa nevideli a otec pri rozhovore so znalkyňou

preukazoval pozitívnu väzbu k dcére, súd preto upravil styk otca bez prítomnosti matky, Pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností rešpektoval právo mal. dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obom rodičom, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, vzhľadom na vek maloletej (X rokov), stabilitu budúceho výchovného prostredia a musel dbať na to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s oboma rodičmi, čo vyplynulo aj z vykonaného dokazovania vo veci. Počas konania súd nezistil také závažné skutočnosti, na základe ktorých by musel pristúpiť k zúženiu rozsahu styku otca s dcérou.

7. Súd zamietol aj návrh matky na doplnenie dokazovania ďalším znaleckým posudkom, keďže závery vykonaného znaleckého posudku súd považuje za relevantné a nemá dôvod o nich pochybovať, nariadenie ďalšieho znaleckého dokazovania by len neúmerne predĺžilo celé konanie, navyše súd vychádzal aj z iných dôkazov, nielen zo znaleckého posudku a nenašiel dôvod, aby obmedzil styk otca s A.. Námietku matky, že jej súd nezaslal potvrdenia o príjme otca súd neuznal ako relevantnú, keďže takáto povinnosť nevyplýva z nijakého právneho predpisu, súd oboznámil účastníkov o všetkých dôkazoch na pojednávaní a neporušil nijaké procesné práva matky.

III. Obsah odvolania a vyjadrení k odvolaniu

8. Matka podala voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) a § 62 ods. 1 CMP. V doplnení odvolania uviedla, že napadnutý rozsudok nemá relevantnú oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom nie je ani riadne odôvodnený. Citujúc Ústavu SR, Dohovor o právach dieťaťa, Zákon o rodine, CMP, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11CoP/20/2016 z 21.6.2016, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21CoP/27/2018 z 22.1.2019, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10CoP/15/2016 z 30.6.2016, zápisnicu z pojednávania dňa 13.2.2023 považuje za nepochybné, že dôvody na zvýšenie výživného na mal. A. sú dané, čo súd prvej inštancie správne posúdil, ale nezvýšil výživné dostatočne so zreteľom na nadštandardný príjem otca. Súd prvej inštancie nezohľadnil, že otec by mal platiť výživné v rozsahu 20-30 %, čo predstavuje za obdobie od 17.1.2020 do 30.11.2021 sumu od 285,50 € do 428,25 € (z príjmu 1.427,50 € netto), od 1.12.2021 do 30.11.2022 sumu od 476 € do 714 € (z príjmu 2.380 € netto), od 1.12.2022 sumu od 280 € do 420 € (z príjmu 1.400 € netto). Súd nemal schváliť rodičovskú dohodu, ktorá vzišla zo stretnutia rodičov, uvedenú vo výroku III. napadnutého rozsudku, pretože na tomto stretnutí matke ani jej právnenému zástupcovi neboli známe potvrdenia o príjme otca, ktoré boli oboznámené až na pojednávaní dňa 13.2.2023, v dôsledku čoho matka modifikovala svoj pôvodný návrh a nežiadala dohodu rodičov schváliť, preto ju súd ani nemal schváliť, keďže chýbal matkin návrh na jej schválenie, pričom súd by mal vždy konať v záujme maloleteho dieťaťa a nevychádzať z dohody uzavretej s nedostatočnými informáciami o príjme otca. Rovnako otec môže dlžné výživné uhradiť skôr ako v trojmesačnej lehote aj vzhľadom na odvolacie konanie, ktoré predĺži nadobudnutie právoplatnosti rozsudku v časti vyživovacej povinnosti.

9. V odvolaní ďalej uviedla, že v otázke úpravy styku mal súd nariadiť znalecké dokazovanie, pretože znalkyňa doteraz neskúmala interakciu otca s dcérou a nemala tak ako posúdiť ich vzájomnú citovú väzbu. Matka trvá na svojom pôvodnom návrhu, pričom v žiadnom prípade nebráni otcovi v styku s dcérou, ktorý však svoje právo styku nerealizuje, počas jeho pôsobenia v misii dcéru nevidel takmer rok. Súd pochybil aj v tom, že nijakým spôsobom nezisťoval názor maloletej A. na styk s otcom, čím jej znemožnil realizovať jej práva, pričom povinnosť zistiť názor maloleteho dieťaťa (participačné právo) priamo vyplýva z rozhodovacej praxe Krajského súdu v Prešove (viď napr. uznesenie sp. zn. 21CoP/43/2021 z 26.10.2021). Matka navrhuje, aby odvolací súd nariadil pojednávanie v tejto veci a vykonal doplnenie dokazovania výsluchom maloletej A..

10. Otec vo vyjadrení uviedol, že súd prvej inštancie zistil skutočný stav v miere potrebnej na rozhodnutie, nariadil znalecké dokazovanie, na žiadosť súdu rodičom maloletej poskytol psychologickú pomoc referát poradensko – psychologických služieb ÚPSVR Bardejov, aj akreditovaný subjekt I., o. z., ktorý v správe z 7.9.2020 uviedol, že prítomnosť matky pri styku otca s dcérou treba čo najskôr eliminovať. Súd v otázke výživného správne prihliadol na vek a potreby maloletej a vzal do úvahy aj majetkové pomery otca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil a otcovi priznal náhradu trov konania.

11. Ďalšie podania vo veci podané neboli.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

12. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie matky je dôvodné iba sčasti a boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku v časti a jeho zmenu časti výživného Svoje rozhodnutie odôvodňuje odvolací súd nasledovne.

13. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku i argumenty predstreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky, za daných skutkových okolností, na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností vo vzťahu k úprave úpravy styku a zmeny rozsahu výživného. Odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutočný stav veci a nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov odchýliť, príp. zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Čo sa týka zistenia skutočného stavu v otázke výživného, príjmy rodičov a oprávnené potreby maloletej A. tak, ako ich zistil súd prvej inštancie, neboli medzi účastníkmi konania sporné, sporná bola len otázka výšky výživného a naplnenie hmotnoprávných predpokladov na schválenie rodičovskej dohody v tejto časti. V otázke úpravy styku takisto nebolo sporné, či sa styk realizuje a v akej intenzite, sporná bola vhodnosť alebo nevhodnosť doterajšej úpravy styku medzi otcom a maloletým dieťaťom.

14. Pri prieskume správnosti úpravy a teda zmeny styku otca s maloletou dcérou považuje prijaté závery súdu za správne. Pri rozhodovaní súdu o úprave styku má najvyššiu prioritu najlepší záujem mal. dieťaťa. Ten vyhodnocuje súd v každej jednotlivéj veci osobitne, za pomoci kritérií, demonštratívne vymedzených zákonodarcom v čl. 5 Zákona o rodine. Každé dieťa má pritom prezumovaný záujem udržiavať a rozvíjať citové väzby s obidvomi rodičmi. Vzhľadom na uvedené súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností dbá o to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávného osobného styku s obidvomi rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore s inými záujmami dieťaťa. Záujem maloletého dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri hľadaní konkrétneho najvhodnejšieho usporiadania vzťahov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom a tento záujem vyžaduje, aby sa na jeho výchove podieľali obaja rodičia, ktorí majú v živote maloletého dieťaťa bez pochybností nezastupiteľné postavenie (porovnaj Nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci II.ÚS 554/04).

15. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy mal. dieťaťa (§ 28 ods. 1, 2 ZoR). Úloha oboch rodičov je v živote maloletého dieťaťa nezastupiteľná a odvolací súd nemá za to, že by tomu bolo inak v predmetnej právnej veci. Aj pri rozhodovaní o úprave styku platí, že právo oboch rodičov je v zásade rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove, s čím korešponduje i právo samotného dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov, ak je zverené súdom do starostlivosti len jednému z rodičov. Takéto usporiadanie je spravidla vždy v najlepšom záujme dieťaťa, pričom odchýlky od tohto princípu musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného dostatočne silného legitímneho záujmu, pričom konkrétne skutočnosti, o ktoré tento záujem sa opiera musia byť preukázané.

16. Obmedzenie styku v zmysle ustanovenia § 25 ods. 3 Zákona o rodine prichádza do úvahy len vtedy, ak súd zistí, že toto opatrenie je v záujme dieťaťa nevyhnutné, t. j. nielen z hľadiska ohrozenia jeho fyzického či psychického zdravia, ale aj z hľadiska ohrozenia jeho mravného vývoja alebo z hľadiska nevhodného životného príkladu rodiča pre mal. dieťa so zreteľom na spôsob života, ktorý rodič vedie, prípadne z hľadiska iného zásadného negatívneho vplyvu nepriaznivo pôsobiaceho na vývoj mal. dieťaťa. V spise sa nenachádza žiaden dôkaz, ktorý by preukazoval, že styk otca s maloletou by

ohrozoval fyzické alebo psychické zdravie maloletej a nebolo ani preukázané, že by spôsob života, ktorý otec vedie akýmkoľvek spôsobom negatívne vplýval na maloletú. Styk nanovo upravený súdom je aj napriek daným zisteniam pomerne úzky.

17. Matka v odvolaní tvrdí, že súd prvej inštancie, že porušil participačné práva dieťaťa tým, že nezisťoval jeho názor. K danej námietke súd odvolací udáva . Súčasná právna úprava neukladá súdu povinnosť v každom jednotlivom prípade zisťovať názor dieťaťa osobným výsluchom, ak súd môže zistiť názor dieťaťa z iných dôkazných prostriedkov a teda nepriamo . V rozhodovacom procese má názor maloletého dieťaťa významnú úlohu a jeho názor nemôže ostať nepovšimnutý s prihliadnutím na jeho vek a rozumovú vyspelosť, odrážajúc jeho schopnosť samostatne ho vyjadriť. V konečnom dôsledku posúdenie záujmu dieťaťa prináleží súdu.

18. Súd vyhodnotil aj názor maloletej pričom tento názor bol zistený nepriamo. Vzhľadom na zistené závery názoru mal. A. prostredníctvom Znaleckého posudku č. X/XXXX E. B. C., súdnej znalkyne z odboru psychológia, odvetvie poradenská psychológia a klinická psychológia detí a dospelých nepovažoval odvolací súd za dôležité, nanovo vypočuť maloletú. Prihliadol predovšetkým na zistenie znalkyne ohľadne maloletej, pričom úlohou znalkyne v znaleckom posudku okrem iného bolo na základe dotazu súdu zistiť, aký je názor dieťaťa, ak je to vzhľadom na vek a rozumové schopnosti vhodné, jeho názor na stretávanie sa s otcom a či dieťa má predstavu o tom, aký ma k nemu vzťah, kto je jej otec a ako si predstavuje stretávanie sa s otcom (otázka č. 9). Znalkyňa na danú otázku v znaleckom posudku (čl. 254), uviedla okrem iného, že dieťa je na svoj fyzický vek psychicky vyspelé, vnímavé, toho času má reálnu predstavu o tom, kto je jej otec primerane svojmu veku. K problematike stretávania sa s otcom je maloletá napriek svojej psychickej vyspelosti ešte nepripravená vyjadriť svoj názor. Zo záverov znaleckého dokazovania však vyplýva, že maloletá má vytvorenú silnú citovú väzbu a je vo vývine, štruktúre osobnosti, je dieťa komunikatívne, hravé, vnímavé. Znalkyňa uviedla, že v živote maloletej má otec nezastupiteľnú rolu, je nenahraditeľná a nezastupiteľná ani matkou zvýšenou protektívnou starostlivosťou. Znalkyňa zároveň uviedla, že napriek tomu, že matka opustila skôr zariadenie, než prišiel otec, zo všetkých dostupných informácií a na základe komunikácie aj s otcom počas jeho psychologického vyšetrenia zistila, že otec má bezprostredný vzťah vrátane komunikácie s maloletou. Vzájomná komunikácia prebiehala bez zábran a strachu, bola normálna bez príkazov, ale pozorná. A. neprejavovala neprimerané emočné reakcie, voči otcovi bola aktívna a prejavovala dostatok pozitívnych emócií vzhľadom na svoj vek. Dané závery a zistenia potvrdzujú potrebu styku otca s maloletou .

19. Za dôležité zistenie pre prijatie názoru o potrebe širšieho styku otca s maloletou je aj zistenie, že medzi otcom a dcérou sa realizoval asistovaný styk v prítomnosti zamestnancov o. z. I., aj na referáte poradensko – psychologických služieb, názor a ako aj postoj dcéry voči otcovi skúmala aj znalkyňa v rámci znaleckého dokazovania, pričom zo všetkých týchto dôkazných prostriedkov vyplynula pozitívna väzba dcéry k otcovi, problematická sa skôr javila komunikácia medzi samotnými rodičmi. Vzhľadom na tieto skutočnosti absencia osobného výsluchu maloletej, či zisťovanie je názoru prostredníctvom súdu nezakladá také porušenie práva na spravodlivý proces, ktorý by mal za následok zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, ani vykonanie tohto dôkazu odvolacím súdom podľa návrhu matky by nebolo spôsobilé privodiť zmenu rozsudku súdu prvej inštancie.

20. Ďalej pri posudzovaní potreby zmeny úpravy styku oproti pôvodnej úprave styku odvolací súd bral do úvahy skutočnosť, že vzťahy medzi rodičmi sú napäté, vznikajú medzi nimi konflikty, keď sú spolu, pričom práve takéto prostredie nepovažuje odvolací súd za vhodné pre realizáciu styku dcéry s otcom. Prítomnosť matky pri styku by bola kontraproduktívna.

21. Pokiaľ ide o námietku matky vo vzťahu k znaleckému posudku, odvolací súd podotýka, že matka vlastným konaním zmarila to, aby znalkyňa preskúmala aj interakciu otca s dcérou bez jej prítomnosti, pričom toto konanie matky nemôže byť posudzované v neprospech otca. Návrh matky na nové znalecké skúmanie skutočnosti, ktorá mala a mohla byť predmetom predošlého znaleckého dokazovania, ak by ho matka nezmarila, je v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. K námietke matky, že otec nezdôvodnil rozšírenie styku z jedného dňa na dva dni v rámci dvojtýždenného cyklu a ani súd prvej inštancie k tomu nezaujal stanovisko odvolací súd poznamenáva, že ani matka nezdôvodnila, v čom je táto rozšírená úprava styku v rozpore so záujmom dieťaťa na pravidelný, rovnocenný a rovnoprávny styk s oboma rodičmi. Aj takto rozšírený styk je stále minimálnou úpravou v porovnaní so štandardnou úpravou styku,

ktorá ráta aj s prespaním dieťaťa v domácnosti druhého rodiča. Dieťa má právo na styk s oboma rodičmi a ani odvolací súd nezistil nijakú skutočnosť, ktorá by odôvodňovala obmedzenie styku podľa predstáv matky. Otec má právo na starostlivosť o svoju dcéru a má právo na to, aby mu súd poskytol ochranu jeho rodinného života.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené tak odvolací súd potvrdil rozsudok vo výroku I. postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 2 CMP. Zároveň potvrdil aj časť výroku V. o zmene pôvodného rozsudku, ktorým bol upravený styk otca a maloletej.

23. Odvolací súd pripomína, že záujmom dieťaťa je vždy zachovanie väzieb s obidvoma rodičmi a ujma, ktorá vznikne zo strany väzby k jednému z rodičov v dôsledku manipulácie s druhým rodičom je veľmi vážna. Akýkoľvek ukrivdený človek si musí priznať, že dieťa má právo poznať skutočne a poriadne svojich rodičov, má právo možnosť tráviť s každým z nich čas a vyrovnávať sa i s tým, že jeho rodič nie je dokonalý. Ak vedie jeden z rodičov svoje dieťa k nenávisti, či k zapretiu druhého rodiča, učí ho vlastne k nenávisti k sebe samému. „Dosiahnuť zhodu rodičov kvôli dieťaťu nie je právom rodiča, ale jeho povinnosťou vyplývajúcou z jeho rodičovskej zodpovednosti.“ (F. J.).

24. K námietkam odvolateľky vo vzťahu k výrokom napadnutého rozsudku ohľadne výživného odvolací súd udáva. Vychádzajúc z § 121 CMP je možná zmena rozsudku o výžive ak sa zmenili pomery, ktoré sú rozhodujúce pre výšku výživného. Hmotnoprávna podmienka zmeny súdneho rozhodnutia o výživnom je upravená v ustanovení § 78 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Aby súd teda mohol vo veci výživného rozhodnúť inak, nevyhnutnou podmienkou je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť ku všetkým skutočnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného.

25. Odvolací súd sa musel vyrovnávať v prvom rade s námietkou matky proti výroku o schválení rodičovskej dohody rodičov najmä s prihliadnutím na § 122 CMP, podľa ktorého ak vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozsudkom schválil dohodu rodičov, nie sú rodičia oprávnení podať voči výroku, ktorým bola dohoda schválená, odvolanie. Odvolací súd uznal za dôvodnú argumentáciu matky, že súd nemal schváliť rodičovskú dohodu, keďže matka na pojednávaní, na ktorom k schváleniu dohody došlo, vzala svoj súhlas s dohodou späť. Odvolací súd zmenil tento výrok tak, že dohodu rodičov neschválil a výkon rodičovských práv a povinností, ktoré boli predmetom dohody, upravil v samostatnom výroku.

26. Pokiaľ ide o zmenu rozsahu výživného odvolateľka nesúhlasí so stanovenou výškou, tvrdí, že právne závery súdu o výške výživného nemajú základ vo vykonanom dokazovaní a súd nemal schváliť rodičovskú dohodu v tejto časti. Argumenty odvolateľky považuje odvolací súd sčasti za dôvodné. Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu považuje odvolací súd zistený skutočný stav za dostatočný pre rozhodnutie vo veci a nepovažoval za potrebné dokazovanie dopĺňať. V konaní súd prvej inštancie zistil odôvodnené potreby maloletého dieťaťa s ohľadom na jeho vek. Odvolací súd považuje v zhode s názorom súdu prvej inštancie za dôvodné zvýšiť doposiaľ určené výživné. Skorším rozsudkom upravená výška výživného 100 € už nebola spôsobilá reflektovať prirodzený vývin mal. dieťaťa, jeho zvýšené požiadavky na stravné, ošatenie, obuv. Významným spoločenským faktorom pre posúdenie výšky výživného je nepochybne aj vývoj životných nákladov, ktorý je v poslednej dobe markantný, najmä s ohľadom na infláciu a podstatný rast cien základných tovarov a služieb. Mal. dieťa žije s matkou, ktorá uhrádza výdavky na jeho odôvodnené potreby. Možno racionálne konštatovať, že suma 100 € nevystačí na úhradu odôvodnených potrieb maloletej, čo nevyhnutne zaťažuje matku prispievať na výživu mal. dieťaťa v rozsahu, ktorý je neprimeraný povinnostiam otca.

27. Maloletej A. je zo strany matky poskytovaná osobná starostlivosť, čo jej možno pričítať na plnenie vyživovacej povinnosti a premietnuť do pomeru, v akom by sa mali rodičia podieľať na úhrade výdavkov maloletej s prihliadnutím na výšku ich príjmov. Pri skúmaní odôvodnených potrieb maloletej, nie všetky výdavky, pokiaľ ide o bežné a nevyhnutné plnenia, musia byť exaktne preukázané, najmä ak ide o skutočnosti všeobecne známe a nie je možné pri kvantifikácii peňažného vyjadrenia trvať na striktnom vyčíslení jednotlivých vynakladaných výdavkov. Pri stanovení rozsahu výživného odvolací súd reflektuje rozdielnosť príjmov rodičov, zohľadňujúc mieru osobnej starostlivosti matky. Absencia nemateriálneho plnenia v podobe osobnej starostlivosti by zo strany otca pochopiteľne a rozumne mala byť kompenzovaná plneniami materiálnymi, konkrétne napr. platením výživného vo zvýšenej miere.

Obligatónym zákonným hľadiskom pri urcovaní výšky výživného je osobný výkon starostlivosti, ktorý Zákon o rodine nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10.11.2011, sp.zn. IV. ÚS 489/2011). Pri výrazne prevažujúcej miere osobnej starostlivosti matky o mal. A. nastolená situácia medzi rodičmi sa už teraz prieči zásadne rovnocennému výkonu rodičovských práv a povinností, a to v dôsledku prihladania na dikciu ustanovenia § 62 ods. 4 Zákona o rodine, v zmysle ktorého sa osobná starostlivosť rodiča o mal. dieťa započítava na účely materiálneho plnenia vyživovacej povinnosti. Rodičia sú povinní plniť svoju vyživovaciu povinnosť podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

28. Berúc do úvahy príjem otca v rozhodnom období od podania návrhu do 11/2021 vo výške cca. 1.400 €, od 12/2021 do 11/2022 vo výške cca. 2.380 €, a od 12/2022 znova vo výške cca. 1.400 €, je však odvolací súd toho názoru, že bolo v možnostiach a schopnostiach otca platiť vyššie výživné, než aké určil súd prvej inštancie.

29. S ohľadom na vek maloletého dieťaťa za súčasného zohľadnenia, že otec nemá inú vyživovaciu povinnosť, považoval odvolací súd za spravodlivé, aby výživné za čas do 30.11.2021 zodpovedalo sume 200 eur mesačne, pričom suma 30 eur by predstavovala sumu na tvorbu úspor. Daná suma výživného predstavuje cca 16 % z príjmu otca, ktorý dosahoval v rozhodnom posudzovanom období. V období po 30.11.2021, počas výkonu zahraničnej vojenskej misie, sa však príjmová situácia otca zmenila, otec mal vyšší príjem, čo bolo potrebné reflektovať na účely spravodlivého určenia vyživovacej povinnosti a bolo tak v jeho možnostiach a schopnostiach podieľať sa vo zvýšenej miere na potrebách dieťaťa, preto aj v tomto období odvolací súd zmenil výšku výživného nad výšku určenú napadnutým rozsudkom. V období otcovej zahraničnej misie sa prechodne zvýšila aj suma určená na tvorbu úspor, keďže však po jeho návrate z misie sa výška jeho príjmu zhruba rovná jeho predošlému príjmu a keďže došlo k zvýšeniu bežného výživného, výšku sumy určenej na tvorbu úspor ponechal aj odvolací súd v súlade s rozhodnutím súdu prvej inštancie na pôvodnej úrovni. Prihliadnuc na vek maloletej a jej oprávnené potreby stanovil odvolací súd výživné pre maloletú za obdobie od 1.12.2022 do budúca vo výške 250 Eur mesačne ako bežné výživné a 30 Eur na tvorbu úspor. Daná suma predstavuje percentuálny podiel cca. 18% z príjmu povinného rodiča cca. 1.400 €. Odvolací súd považuje sumu 250 eur zodpovedajúcu zákonným kritériám ktorými sa riadil pri stanovení rozsahu výživného. Takto stanovená suma bude spotrebovaná na sledovaný účel uspokojenia odôvodnených potrieb dieťaťa, súčasne je vyjadrením práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni otca. Odvolací súd prihliadol na zvýšený vek maloletej a jej oprávnené potreby a výživné zvýšil na sumu 280Eur mesačne vrátane úspor.

30. Za daného stavu pristúpil odvolací súd k zmene napadnutého rozsudku postupom podľa § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP. Odvolací súd vykonal aj zmenu vo výrokoch dlžného výživného s ohľadom na učené zvýšenie. Za január 2020 je suma dlžného výživného 48,30 € (3,22 x 15 dní), za obdobie od 01.02.2020 do 28.02.2021 je suma dlžného výživného 1.300 € (100 € ako suma zvýšeného výživného x 13 mesiacov), za obdobie od 01.03.2021 do 30.11.2021 je suma dlžného výživného 450 € (50 € ako suma zvýšeného výživného x 9 mesiacov), za obdobie od 01.12.2021 do 30.11.2022 je suma dlhu 1.800 € (150 € ako suma zvýšeného výživného x 12 mesiacov), za obdobie od 01.12.2022 do 13.02.2023 je suma dlhu 300 € (100 € ako suma zvýšeného výživného x 3 mesiace), čo spolu predstavuje dlžné výživné v sume 3.488,30 €. V otázke dlžného výživného vo forme tvorby úspor v období zahraničnej vojenskej misie otca, ktorého výšku odvolací súd nemenil, vychádzal z výpočtu súdu prvej inštancie.

31. Podľa § 232 ods. 3, 4 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. Ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradiť ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia. Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že určenie dlhšej ako trojdňovej lehoty na plnenie alebo povolenie splátok umožňuje súdu, aby sám, nezávisle na návrhu účastníkov konania zväžil, či je povolenie takejto výhody vhodné so zreteľom na pomery toho, komu sa povinnosť ukladá, na výšku prisúdeného nároku alebo na iné okolnosti prípadu a zároveň, či neprimerane neznevýhodní povinného oproti oprávnenému. Zameškané výživné plní satisfakčnú funkciu, ktorou by malo byť mal. dieťa kompenzované za obdobie, počas ktorého bolo aj napriek dostatočným príjmovým pomerom otca ukrátené na svojom práve podieľať sa na jeho životnej úrovni. V danom prípade poskytol súd otcovi možnosť zaplatiť dlžné výživné pre maloletú dcéru v lehote najneskôr do 4 mesiacov od odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Táto lehota neohrozí výživu

maloletej a ani nedôjde k ohrozeniu plnenia výživného a nákladov otca na jeho nevyhnutné životné potreby a náklady.

32. V prevyšujúcej časti návrh matky zamietol. (Výrok V.)

33. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378, § 219 ods. 3 CSP, a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; účastníci ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.04.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp. zn. 5Cdo/218/2009, 3Cdo/51/2011, 3Cdo/186/2012, 7Cd56/2011).

34. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP, ani matke ktorá požiadala o ich priznanie.

35. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov; § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).